

Kvalitetsrapport från kommittén för utbildning på forskarnivå 2025

Analys av verksamhetens kvalitet och det systematiska kvalitetsarbetet under 2024 samt redovisning av identifierade förbättringsområden.

Dnr: 1-560/2025

Fastställd 2025-05-19

Kvalitetsrapport från kommittén för utbildning på forskarnivå

Sammanfattning

1. **Det systematiska kvalitetsarbetet** (dvs. hur ändamålsenligt och resurseffektivt det systematiska arbetet är med att följa upp, granska och förbättra verksamheten).

Ett systematiskt kvalitetsarbete har funnits på plats sedan länge inom forskarutbildningen. Det bedöms vara mycket ändamålsenligt och resurseffektivt.

Två uppföljningsprocesser genomförs för första gången 2025 (men beslutade sedan tidigare).

1. Extern granskning av hela KI:s forskarutbildning (vart 8:e år)
2. Skriftlig uppföljning av institutionernas ansvar för forskarutbildning (vart 4:e år).

2. **Verksamhetens kvalitet, inklusive relevanta delar av verksamhetsstödet** (dvs. hur ändamålsenlig och resurseffektiv verksamheten är i arbetet att uppfylla ställda mål och krav).

Det övergripande målet för KI:s forskarutbildning är att alla doktorander har förutsättningar att nå examensmålen. Det finns enstaka undantag men den generella bedömningen är att verksamheten är både ändamålsenlig och resurseffektiv i att nå detta mål. De allra flesta doktorander är nöjda eller mycket nöjda med sin forskarutbildning.

KFU anser att det är både behövligt och viktigt att stödet följs upp på samma sätt som verksamheten, men det är inte rimligt att ansvaret för detta läggs på kommittéerna. För att följa upp verksamhetsstödet behövs definition, mål, kriterier och metoder. Detta bör någon annan än kommittéerna formulera och ta fram.

3. **Identifierade utvecklingsområden** (dvs. vilka förutsättningar och processer har identifierats som inte är ändamålsenliga och resurseffektiva eller vilka ställda mål och krav som inte uppfylls i verksamheten, inklusive kvalitetsarbetet).

Under 2025 sker en fördjupad uppföljning (se ovan). Därför avvaktar KFU i år med diskussioner om utvecklingsområden tills resultatet från dessa uppföljningar är klara.

Det kan dock konstateras att bristande tid för forskarutbildning för anställda inom hälso-/sjukvården även fortsatt är ett angeläget utvecklingsområde.

Vid KI råder nolltolerans för trakasserier och diskriminering. Även om KFU kan konstatera att allt färre doktorander rapporterar sådant, är detta ändå en utmaning för KI, och mer på vissa institutioner än andra. KFU kan endast arbeta med processer som t.ex. inrättande av doktorandplats, men de stora insatserna rörande kulturen på KI behöver

göras på annat sätt och på en annan nivå. Det finns ingen anledning att tro att detta endast rör doktorander.

Översikt över processer som ingår i kvalitetssystemet (Tabell 1)

Process (intern uppföljning/ KI-initierad extern granskning)	Styrdokument för process (titel och dnr)	Senast genomförd	Periodicitet
Verksamhetsdialog (muntlig)	Anvisningar för verksamhetsdialog inom utbildning på forskarnivå, dnr 1-1186/2022	Löpande	Löpande respektive årligen (beroende på typ av dialog)
Exit Poll (examensenkät)	Anvisningar för examensenkät (Exit Poll) inom utbildning på forskarnivå, Dnr 1-1185/2022	Löpande. 4-åriga institutionsrapporter (2021-2024) just framtaget.	Sammanställs årligen. Vart fjärde år, sammanställning per institution.
Kursverksamhet	<u>Kursvärdering och kursanalys av forskarutbildningskurser</u>	Löpande	Sammanställs årligen
Skriftlig uppföljning av institutionernas ansvar för forskarutbildning	Anvisningar för uppföljning av institutionernas ansvar för forskarutbildning, Dnr 1-838/2024	2025 = första gången	Vart fjärde år
Statistik		Löpande	Vid behov respektive årligen
Extern granskning	Anvisningar för extern granskning av KI:s forskarutbildning Dnr 1-760/2024	2025 = första gången	Vart åttonde år

Tabell 1. Redovisning av genomförda (och ännu inte genomförda) interna uppföljningar och KI-initierade externa granskningar oavsett om de genomförts just 2024, eller om det var tidigare och ny uppföljning kommer att göras senare.

Överblick över områden i verksamheten som har följts upp och analyserats under året (Tabell 2)

Utbildning på forskarnivå

Fastställd ordning och kvalitetskultur Fråga 1 och 2 nedan gäller kvalitetssystemet och <i>processerna</i> i det systematiska kvalitetsarbetet, besvara frågan på de gråmarkerade raderna för intern uppföljning respektive extern granskning i tabellen		
1. Har kommittén under året följt upp och vid behov förbättrat det systematiska kvalitetsarbetet (dvs. intern uppföljning/extern granskning) inom sitt område så att det är fullt utvecklat, ändamålsenligt och resurseffektivt avseende styrdokument för kvalitetsarbetet, ansvarsfördelning och roller, processer och rutiner? 2. Har kommittén följt upp eller arbetat för att främja engagemanget för kvalitetsarbetet hos ledning, medarbetare inklusive lärare/handledare och forskare, studenter/doktorander eller samverkanspartners där det är relevant?		
Processer som följs upp och analyseras periodiskt	Ingår/ingår inte i 2024 års uppföljning	Periodicitet/plan för uppföljning av processer
Intern uppföljning	Ja, delvis	Årligen respektive efter genomförd uppföljning
KI-initierad extern granskning	Genomförs för första gången 2025	Efter genomförd granskning
Fråga 3 och 4 gäller de <i>områden</i> i verksamheten som ska säkerställas i det systematiska kvalitetsarbetet. Besvara frågan på de gråmarkerade raderna i tabellen nedan.		
3. Har kommittén under året följt upp arbetet inom något av områdena nedan? 4. Har kommittén under året förbättrat arbetet inom något av områdena nedan?		
Områden som följs upp och analyseras inom ovanstående processer	Ingår/ingår inte i 2024 års uppföljning	Periodicitet/plan för uppföljning
Inrättande och nedläggning av utbildning	Finns endast en utbildning på forskarnivå vid KI. Därmed finns ingen process för detta	
Studentstöd, läranderesurser och infrastruktur Underområden: - Forskarutbildningskurser, tematiska forskarutbildningsprogram och forskarskolor -Handledning	Ja, följt upp Ja, följt upp och förbättrat	Löpande, sammanställs årligen Årligen
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling Underområde: -Handledarutbildning -Rekrytering av doktorander	Ja, följt upp Ja, följt upp	Årligen Årligen

Samband mellan forskning och utbildning Underområde: - Forskarutbildningsmiljön	Ja, delvis följt upp	Årligen
Studentcentrerat lärande Underområden: - Individuella studieplaner och uppföljning av doktorandernas progress - Medvetandegöra och säkerställa måluppfyllnad - Självupplevd kvalitet - Studietid	Ja, följt upp och förbättrat Ja, följt upp och förbättrat Ja, följt upp Ja, följt upp	Årligen Årligen Årligen Årligen
Övriga områden/ämnesöverskridande Underområde: - Forskarutbildning inom klinisk kontext - Etik - Hållbar utveckling - Internationalisering - Lika villkor	Ja, följt upp och förbättrat Ja, följt upp Ja följt upp Ja, följt upp Ja, följt upp	Årligen Årligen Årligen Årligen

Analys av kvaliteten inom respektive område som följts upp eller granskats under året (Tabell 3)

1. Kommitténs analys av kvaliteten i verksamheten, inklusive kvaliteten i det verksamhetsstöd som verksamhetsstödet ger
2. Genomfört förbättringsarbete
3. Identifierat behov av förbättringsarbete – inom kommitténs ansvarsområde respektive inom annans ansvarsområde.

Utbildning på forskarnivå

Områden som analyserats
Processerna i kvalitetssystemet och det systematiska kvalitetsarbetet. -Intern uppföljning 1. Analys: Den interna uppföljningen fyller sitt syfte. 2. Genomfört förbättringsarbete: Under 2024 togs anvisningar fram för 4-års-uppföljningen av institutionernas ansvar för forskarutbildningen. Beslut kring principer och upplägg fanns sedan tidigare men är nu formaliserade i ett styrdokument. En översyn av Exit Poll-frågor har gjorts inför 2025, dvs inför nästkommande 4-årsperiod. 3. Behov av förbättringsarbete: Efter att den första 4-års-uppföljningen har genomförts 2025 kommer denna process att utvärderas och vid behov vidareutvecklats. -KI-initierad extern granskning 1. Analys: Den första granskningen genomförs 2025 så det finns ingen analys idag. 2. Under 2024 togs anvisningar fram. Beslut kring principer och upplägg fanns sedan tidigare men har utvecklats ytterligare. 3. Behov av förbättringsarbete: Efter genomförd granskning kommer metod och upplägg att utvärderas och vid behov görs en vidareutveckling inför nästa omgång.
Inrättande och nedläggning av utbildning Ej relevant område för KI:s forskarutbildning då det endast finns en utbildning, inom medicinsk vetenskap. Därmed finns inga processer eller resultat som kan utvärderas eller analyseras.
Studentstöd, läranderesurser och infrastruktur -Stöd från sin institution 1. Analys: Exit Poll visar att 93 % av doktoranderna anser att de fått adekvat stöd från institutionens administratör och av de som behövt stöd från sin studierektor anser 91 % att stödet har varit adekvat. - Forskarutbildningskurser, tematiska forskarutbildningsprogram samt forskarskolor 1. Under 2024 genomfördes 257 kurser för doktorander (varav 52 inom forskarskola). Ackumulerat omdöme från samtliga kurser på kursvärderingsfrågan "Kursen har uppfyllt mina förväntningar om vad som är en kurs med hög kvalitet" var 4,25 (av 5), vilket är på samma nivå som tidigare år. Analys: Sammantaget visar resultatet på hög kvalitet på KI kurser för doktorander 2. Genomfört förbättringsarbete: Under 2024 lades ett program ned (MetEndo) på grund av för liten målgrupp. Kursansvar med tillhörande budget överförs till andra program. 3. Behov av förbättringsarbete: Nej -Handledning 1. Analys: Exit Poll visar på generellt bra handledarskap vid KI även om det finns enskilda handledare/forskargrupp där det har fungerat sämre. Det är stor variation mellan institutionerna.

Områden som analyserats
Det noteras att KI:s system med ansökan om grönt ljus för handledare röner uppmärksamhet både nationellt och internationellt. - Genomfört förbättringsarbete: Bihandledarens roll och ansvar för doktorandens utveckling har förtydligats, dels genom justerad regeltext och webbtex, dels inom ansökningssystemet för KID-medel. För att förtydliga att bihandledare ska ha en handledarroll och inte bara vara en vetenskaplig samarbetspartner kan nu endast en bihandledare ingå i en KID-ansökan. - Behov av förbättringsarbete: De institutioner med sämre utfall i Exit Poll kommer att särskilt följas upp i kommande verksamhetsdialoger.Handledarskap ingår i 4-års-uppföljningen av institutionerna och fortsatt dialog är beroende av hur institutionerna beskriver hur de hanterar dessa frågor.
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling
-Handledarutbildning - Analys: Kursvärdering visar att deltagarna generellt är positiva till utbildningen. - Genomfört förbättringsarbete: Både grundkursen, den pedagogiska fortsättningskursen och webbkursen ses över kontinuerligt, baserat både på utveckling av verksamhet och av omvärlden, och utifrån inkomna synpunkter. - Behov av förbättringsarbete: Inte identifierat som förbättringsområde -Rekrytering av doktorander - Analys: 2024 var ett rekordår för antal sökande till KI:s doktorandplatser: totalt 16 700 sökanden till 188 doktorandplatser (obs, en och samma person kan söka flera platser). Detta är en fördubbling på bara några år. Det har inte gjorts någon analys av vad ökningen beror på. Stort söktryck kan tolkas som något positivt, men kan innebära att de mest lämpande kandidaterna försvinner i mängden. Det innebär en större kostnad för administrationen. - Genomfört förbättringsarbete: Nej - Behov av förbättringsarbete: Nej
Samband mellan forskning och utbildning
- Forskarutbildningsmiljön - Analys: Forskarutbildningsmiljön granskas i samband med att doktorandplatser inrättas. Det är svårt att utvärdera hur den processen fungerar annat än indirekt på doktorandernas egna upplevelser av självvärderad kvalitet. (se nedan) - Genomfört förbättringsarbete: Nej - Behov av förbättringsarbete: Avvaktar tills efter den externa granskningen
Studentcentrerat lärande
-Individuella studieplaner och uppföljning av doktorandernas progress - Analys: Statistik över tiden från studiestart till fastställd ISP togs fram under 2024, att jämföra med 2023. Där framgår att i vissa fall tar det längre tid än de tre månader som gäller, men en tydlig förbättring kan ses. Det kan också konstateras att det finns en frustration över funktionaliteter i ISP-systemet - Genomfört förbättringsarbete: Frågan om tid från antagning till fastställd ISP uppmärksammats för institutionerna, vilket troligen har bidragit till förbättringen. - Behov av förbättringsarbete: Beror på vad uppföljningar och analyser som görs under 2025 landar i. T.ex. kommer kvaliteten i innehållet i ISP att utvärderas. ISP ingår också i frågeställningarna till institutionerna för deras självvärdering 2025. - Medvetandegöra och säkerställa måloppfyllnad - Analys: Exit Poll visar en generell förbättring vad gäller doktorandernas upplevelse av i vilken grad de uppnått de olika examensmålen. Särskilt kan noteras förbättrade siffror för de mål som är svåra att uppnå inom vissa forskningsområden, dvs de som rör samverkan med omgivande samhället.

Områden som analyserats
2. Genomfört förbättringsarbete: Under 2024 infördes att doktoranden inför disputationen skriver en redogörelse för sitt lärande för att knyta ihop säcken efter att lärandemål skrivs in i ISP och diskuteras i halvtidsrapporten. Detta kommer att utvärderas efter minst 1 år. 3. Behov av förbättringsarbete: Avvaktar den externa granskningen. - Självupplevd kvalitet 1. Analys: I de sammanlagda resultaten i Exit Poll för åren 2021–2024 håller 92 % av doktoranderna helt eller delvis med i påståendet "Overall, I am satisfied with my doctoral education at KI". Detta är en förbättring sedan föregående 4-års-sammanställning då motsvarande siffra det var 89 %. De som inte alls håller med har sjunkit från 3 till 2 %. Detta är ett uppföljningsmått och inte en process/aktivitet så därför går det inte att ange förbättringsarbete för detta område. - Studietid 1. Analys: I genomsnitt ligger nettostudietiden över 4 år, och den är särskilt hög på vissa institutioner. Det finns också anledning att tro att kliniskt aktiva doktorander inte får tid motsvarande de 4 år som krävs för en doktorsexamen 2. Genomfört förbättringsarbete: Nej 3. Behov av förbättringsarbete: Finns utrymme för förbättring men avvaktar den externa granskningen.
Övriga områden/ämnesöverskridande - Forskarutbildning inom klinisk kontext 1. Analys: Samma analys som tidigare år: Många doktorander får inte tillräckligt med tid för att genomföra en 4-årig forskarutbildning. 2. Genomfört förbättringsarbete: Arbete pågår att ta fram en finansieringsplan som bättre tydliggör planeringen för doktorandens tid, inom och utanför den kliniska anställningen, samt tydliggöra bättre arbetsgivarens ansvar. En arbetsgrupp under KFU och Forskningsrådet har tillsatts i syfte att ta fram förslag om hur Forskar-AT och forskar-ST ska se ut framöver. Arbetet kommer pågå under 2025 och 2026. 3. Behov av förbättringsarbete: Ja KI-övergripande perspektiv -Etik 1. Analys: Fortsatt stickprovsgranskning av etiktillstånd för forskning som ingår i avhandlingar. Uppföljning visar att det är en välfungerande process och att få, eller inga, saknar korrekt etiktillstånd. 2. Genomfört förbättringsarbete: Nej 3. Behov av förbättringsarbete: Nej -Hållbar utveckling (HU) 1. Analys: Knappt hälften av doktoranderna anger att hållbarhet har diskuterats under forskarutbildningen. Med tanke på hur HU borde genomsyra all verksamhet vid KI är detta låga siffror. Önskvärt vore om ett tydligare och mer utspritt HU-tänk finns med vid genomförande av forskning, men detta är svårt för KFU att påverka. 2. Genomfört förbättringsarbete: Nej 3. Behov av förbättringsarbete: Avvaktar diskussioner och fastställande av KI:s handlingsplan. -Internationalisering 1. Analys: KI:s forskning är internationell, forskargrupperna har många samarbeten med forskare utomlands. Ca en tredjedel av KI:s doktorander är utländska. Förutom att delta i internationella konferenser, vilket är obligatoriskt för alla KI:s doktorander, har ca 30 % spenderat tid utomlands inom sin forskarutbildning. Det är en låg siffra jämfört med före pandemin men kanske rimligt med tanke på att resandet generellt minskar. KFU fortsätter dela ut medel för resebidrag för utlandsvistelser. Det utökades från några år sedan och idag får i stort sett alla behöriga sökande medel.

Områden som analyserats

2. Genomfört förbättringsarbete: nej
3. Behov av förbättringsarbete: nej

-Lika villkor

1. Analys: Andelen doktorander som anger att de någon gång varit utsatt för diskriminering, kränkande särbehandling och/eller trakasserier visar en svag nedåtgående trend, även om det varierar mellan åren. Det är tydligt att detta är betydligt vanligare på vissa institutioner än andra och att kulturen ser olika ut.
Knappt 40 % anger att det är handledarna som står bakom det inträffade, men i många fall handlar det alltså om andra personer.
2. Genomfört förbättringsarbete: Nej
3. Behov av förbättringsarbete: Ja, förekomst av miljöer på KI där trakasserier och liknande förekommer är en KI-övergripande fråga. Viktigt att bevaka utfall av kommande medarbetarundersökning.